7/2353

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

2 Mayıs 2004

Sayı : 026.21/2004/SPGY/197648
Konu : Yazılı Soru Önergesi

SÜRELİ - ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 22.04.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5231 sayılı yazıları.

Sinop Milletvekili Sayın Engin Altay'ın 7/2353 Esas No'lu yazılı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Abdullah GÜL
Dışişleri Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

EK: Soru önergesi yanıtı

7/2353

SİNOP MİLLETVEKİLİ SAYIN ENGİN ALTAY'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ

SORULAR:

Uluslararası T&F nakliyat firmasında sürücü olarak çalışan Remzi Kısa, 21.01.2000 tarihinde Romanya Nadlac gümrük kapısında gümrük yetkililerinin rüşvet talebiyle karşılaşmıştır. Remzi Kısa, Romanya gümrüğünde kaldığı zor durumu ve Romanya Konsolosluğunun tutumunu, adigeçen tarihten bugüne kadar gerek iç yargı gerekse AİHM boyutunda hak arayışını sürdürmektedir.

1. Remzi Kısa ve diğer Türk uluslararası taşımacılık yapan sürücülerimizin Romanya'da karşılaştıkları gümrük sorunlarıyla ilgili Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?

2. Remzi Kısa'nın mağduriyetiyle ilgili Bakanlığınıza yapmış olduğu müracaatlara neden yanıt verilmemiştir?

3. Adıgeçen vatandaşımıza, Romanya Konsolosluğunun izlediği tutum hakkında Bakanlığınızın bir işlemi olmuş mudur?

4. Vatandaşımızın devletini Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne şikayet etmemesi ve davayı geri çekmesi için herhangi bir uzlaşmacı tutumunuz olacak mıdır?

YANITLAR:

1. Ülkemizle Romanya arasında 6 Temmuz 1999 tarihinde imzalanarak 13 Nisan 2001 tarihinde yürürlüğe giren ve güncel koşullara uygun olarak hazırlanan yeni "Konsolosluk Sözleşmesi" çerçevesinde, bu ülkeden transit geçiş yapan TIR ve kamyon şoförlerimizin hakları başta olmak üzere Romanya'daki vatandaşlarımızın hakları, ilgili Romen mevzuatı bağlamında Bükreş Büyükelçiliğimiz ile Köstence Başkonsolosluğumuz tarafından etkin bir şekilde korunmaya çalışılmaktadır.

İki ülke arasında her alanda mevcut yoğun ilişkiler çerçevesinde sonuncusu 27-28 Ocak 2003 tarihlerinde Ankara'da yapılan Türkiye-Romanya Konsolosluk görüşmeleri sırasında da Romanya'daki vatandaşlarımız ile bu ülkeden transit geçiş yapan TIR ve kamyon şoförlerimize Romen makamlarınca gerekli yardımın gösterilmesi kuvvetle istenmiştir. TIR ve kamyon şoförlerimizin Romen makamlarıyla yaşadıkları sorunlara, ilgili temsilciliklerimizce istisnasız bir şekilde süratle müdahale edilmekte, konuya ilişkin Romen yasaları bağlamında ülkesinde egemenlik hakkından doğan icrai yetki ve sorumluluk sahibi Romen makamları nezdinde vatandaşlarımıza yardımcı olunması yönünde elden gelen çaba gösterilmektedir. Bakanlığım, Ulaştırma Bakanlığı ve Uluslararası Nakliyeciler Derneği'nin eşgüdüm içinde katıldığı Türkiye-Romanya Karma Ulaştırma Komisyonu toplantılarında da taşımacılık yapan şirket ve vatandaşlarımızın hakları imza altına alınan protokollerle savunulmakta, belli esaslar dahilinde karşılıklı olarak yıllık geçiş kotaları belirlenmektedir.

2003 yılının ilk aylarında Romanya'nın, AB yükümlülükleri çerçevesinde ülkemize vize uygulamak durumunda olduğunu belirterek 1968 tarihli Vize Muafiyet Anlaşmasını feshetmesini

müteakip başlatılan görüşme müzakere sürecinin yanında konunun siyesi düzeyde de ele alınması yoluna gidilmiş, bu çerçevede hazırlanan, Sayın Başbakanımızın Romanya Başkanı Nastase'ye yönelik mektubu, görüşmelerin üçüncü turu öncesinde Bükreş Büyükelçimiz tarafından Romanya Başbakanının Danışmanına iletilmiştir.

Üçüncü tur görüşmelerin sonucunda parafe edilen yeni vize anlaşmasındaki hükümlere göre, diğer kazanımlarımızın yanında, kamyon ve otobüs şoförlerine, beş gün ikamet süreli bir yıl geçerli müteaddit giriş vizelerinin, diplomatik yollardan teati edilecek listeler esas alınmak suretiyle verilmesi sağlanmıştır.

Diğer taraftan Romanya'nın yeni "Yabancılar Yasası" 3 Nisan 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu yasa esas itibariyle Romanya'nın AB'yle gelişen ilişkileri çerçevesinde sınırlarının denetim altına alınması amacına yöneliktir. Romanya'nın yeni yabancılar rejimi bazı zorlukları da beraberinde getirmiştir. Uygulamanın henüz oturmamış olması nedeniyle yaşanmakta olan geçiş dönemi Romanya'yla iş yapan ve bu ülkeye seyahat eden vatandaşlarımızın durumunu olumsuz yönde etkilemektedir. Şüphesiz bu uygulamalar genel nitelikte olup, salt vatandaşlarımıza yönelik değildir. AB ülkeleri dışındaki ülkelerin vatandaşlarına uygulanmaktadır.

2. Remzi Kısa'nın mağduriyetiyle ilgili müracaatları Bakanlığımca yanıtsız bırakılmamıştır. Öncelikle, Remzi Kısa'nın 22.01.2000 tarihinde Romanya'da karşılaştığı sorunu Bükreş Büyükelçiliğimize iletmesini müteakip Bükreş Büyükelçiliğimiz, yetkileri çerçevesinde gerekli tüm girişimleri gecikmeksizin yapmış ve sonucunu takip etmiştir. Remzi Kısa'nın daha sonra Bakanlığım aleyhine idari yargıda açtığı tazminat davasında Bakanlığımın savunma dilekçeleri, yetkili yargı mercilerine yasal süreleri içinde gecikmeye mahal vermeden sunulmuştur. Nihayet Remzi Kısa'nın Bakanlığıma yaptığı çeşitli yazılı başvurular da yasal sınırlar dahilinde, Bakanlığım Hukuk Müşavirliği'nin 30.01.2004, 14.01.2004, 26.12.2003 tarihli yazılarıyla yanıtlanmıştır.

3. Remzi Kısa'nın Romanya'da karşılaştığı sorunla ilgili olarak Bükreş Büyükelçiliğimizce yapılan işlemler, Büyükelçiliğin uluslararası hukukun cevaz verdiği yetkileri azami derecede kullanılarak tesis edilmiştir ve hukuka uygun bulunmaktadır. Büyükelçiliğin bu işlemleri Bakanlığımın ilgili birimlerinin bilgisi dahilinde gerçekleşmiştir. Keza yapılan yargı denetiminde de Bükreş Büyükelçiliğimizin sözkonusu işlemlerinin hukuka uygun olduğu, Bakanlığımın olayda bir hizmet kusurunun, dolayısıyla da tazmin borcunun bulunmadığı tespit edilmiştir.

4. Bakanlığım, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuru hakkını kullanmak isteyen bireyleri bu yola gitmekten vazgeçirmek gibi bir tutum izlememektedir. Aynı kapsamda, Remzi Kısa adlı vatandaşımızın da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne olası şikayetinden vazgeçirmek gibi bir tutum sözkonusu olmayacaktır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 38. maddesi çerçevesinde şikayetçiyle uzlaşma, diğer bir deyişle, dostane çözüm yoluna gidilmesi ise, şikayetin ilgili tüm makamlarımız tarafından incelenmesi sonucunda gerçekleştirilebilmektedir. Adıgeçen vatandaşımızın henüz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Hükümetimize tebliğ edilmiş bulunan bir şikayeti mevcut olmadığından, böyle bir olasılık üzerinde değerlendirme yapılmasına olanak bulunmamaktadır.

REMZİ KISA TARAFINDAN DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI ALEYHİNE AÇILAN DAVA HAKKINDA NOT

1- Uluslararası T&F nakliyat firmasında sürücü olarak çalışan Remzi Kısa, Almanya'ya mal taşımak amacıyla Romanya'dan geçerken, Romanya – Macaristan sınırındaki Nadlac gümrük kapısında 22.01.2000 tarihinde bir tartı sorunu yaşadığı, kendisinden rüşvet istendiği ve rüşvet vermeyi reddettiği için usulsüz olarak 1088 DM para cezası tahsil edildiğinden bahisle ve Bükreş Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi'nin konuyla ilgilenmeyerek maddi zarara uğramasına neden olduğu iddiasıyla 2000 yılı Haziran ayı içerisinde Dışişleri Bakanlığı aleyhine dava açmıştır.

2- Remzi Kısa'nın bu davası İstanbul 3. İdare Mahkemesi'nin 04.10.2000 tarihli ve Esas: 2000/604, Karar: 2000/850 sayılı Kararıyla, davanın Ankara İdare Mahkemesinin yetkisine girmesi gerekçesiyle reddedilmiştir.

3- Remzi Kısa'nın davasına, bunun üzerine Ankara 3. İdare Mahkemesi'nde bakılmaya başlanmıştır. Ankara 3. İdare Mahkemesi de 30.04.2001 tarihli ve Esas: 2000/1649, Karar: 2001/545 sayılı kararıyla, dava için İstanbul İdare Mahkemesi'nin yetkili olduğuna hükmetmiş ve yetkili mahkemenin tespiti için dava dosyasını Danıştay'a göndermiştir. Danıştay 10. Dairesi, 20.09.2001 tarihli ve Esas: 2001/2197, Karar: 2001/3091 sayılı Kararıyla İstanbul İdare Mahkemesi'nin dava konusundaki yetkisini nihai olarak tespit etmiştir.

4- Remzi Kısa'nın Bakanlığımız aleyhine açtığı dava Danıştay'ın yetki tespiti kararı üzerine tekrar İstanbul 3. İdare Mahkemesinde görülmeye başlanmış ve Mahkemenin 29.03.2002 tarihli, Esas: 2001/1356, Karar: 2002/570 sayılı, tek hakimle verilen Kararıyla neticelendirilmiştir. Bu kararda, Bakanlığımızın hizmeti ile Remzi Kısa'nın Romanya makamlarınca kesilen para cezasından kaynaklanan zararı arasında nedensellik bağı bulunmadığına, Bakanlığımızın olayda hizmet kusurunun olmadığına veya kusursuz sorumluluk esasına göre tazmin borcunun bulunmadığına hükmedilmiş ve dava reddedilmiştir.

5- Remzi Kısa, İstanbul 3. İdare Mahkemesi'nin 29.03.2002 tarihli kararını Danıştay nezdinde temyiz etmiştir. Remzi Kısa'nın temyiz istemini inceleyen Danıştay 10. Dairesi, 10.10.2002 tarihli ve Esas: 2002/5577, Karar: 2002/3753 sayılı kararıyla, temyize konu karar tek hakimle verilmiş olduğundan, dosyanın temyiz incelemesini yapmak üzere İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'ne gönderilmesine hükmetmiştir.

6- Temyiz İncelemesi'ni yapan İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 31.12.2003 tarihli ve Esas:2003/698, Karar:2003/7310 sayılı kararıyla, İstanbul 3. İdare Mahkemesi'nin temyize konu kararını onamıştır. Bu şekilde, İstanbul 3. İdare Mahkemesi'nin Remzi Kısa'nın Romanya'da uğradığı zararın Bakanlığımızın hizmet kusurundan kaynaklanmadığına ve Bakanlığımızın tazmin borcu bulunmadığına ilişkin kararı kesinleşmiştir.

7- Remzi Kısa son olarak, 29.01.2004 tarihli dilekçesiyle, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin 31.12.2003 tarihli kararını Danıştay nezdinde temyiz etmiştir.

8- Remzi Kısa, Romanya'nın, Bükreş'e yaklaşık 700 km uzaklıktaki Nadlac sınır kapısında 22.01.2000 tarihinde karşılaştığı sorunu, 26.01.2000 tarihinde Bükreş Büyükelçiliğimize bildirerek yardım istemiştir. Bunun üzerine Bükreş Büyükelçiliğimiz

7/2353

konsolosluk şubesince, 28.01.2000 tarihinden itibaren yetkili Romen makamları nezdinde yazılı ve sözlü olarak gerekli girişimlerde bulunulmuş ve konsolosluk yetkileri çerçevesinde bu girişimlerin neticeleri takip edilmiş, nihayetinde de, Remzi Kısa'nın sahibi ve sürücüsü bulunduğu TIR'ın istisnai olarak tekrar tartılması imkanı yaratılmıştır.

Romanya'da bulunan bir yabancı ülke temsilciliği olarak T.C. Bükreş Büyükelçiliği'nin, Remzi Kısa'nın iddialarını bizzat soruşturma, sorunlarının çözümü için Romen makamlarına talimat verme yetkisi mevcut değildi. Bu itibarla, yargı organlarınca isabetle tespit olunduğu üzere Bakanlığımızın, Remzi Kısa'nın uğradığını iddia ettiği zarar bakımından bir hizmet kusuru bulunmamaktadır.

9- Remzi Kısa'nın 2000 yılı ortasında Dışişleri Bakanlığı aleyhine açtığı dava, 2003 yılı sonunda, yaklaşık 3,5 yıl içinde, neticelenmiştir. Yargılamanın 3,5 yıl sürmesinde, İstanbul ve Ankara İdare Mahkemeleri arasında çıkan yetki uyuşmazlığının Danıştay'ca çözümlenmesinin gerekmesi ve Remzi Kısa'nın temyiz başvurusunu hatalı yargı merciine yapması da rol oynamıştır.

10- Remzi Kısa'nın, Dışişleri Bakanlığı aleyhine açtığı davanın farklı aşamalarında Bakanlıkça hazırlanan savunma dilekçeleri yasal süreler içinde ve herhangi bir gecikmeye mahal verilmeksizin yetkili yargı mercilerine sunulmuştur. Remzi Kısa'nın dava devam ederken Dışişleri Bakanlığı'na yaptığı çeşitli yazılı başvuları Hukuk Müşavirliği'nin 30.01.2004, 14.01.2004, 26.12.2003 tarihli yazılarıyla yanıtlanmıştır.

11- Yukarıda özetlenen ve idari yargı kararıyla kesin olarak tespit olunan hukuki durum uyarınca Dışişleri Bakanlığı'nın Remzi Kısa'nın uğradığını iddia ettiği zararları tazmin yükümlülüğü bulunmamaktadır.